

FLITSPEILING CORONA RAPPORTAGE

Flitspeiling meting 5 – juli 2020

KVK

Inleiding & onderzoeksverantwoording

Inleiding

De Flitspeiling betreft een continue meting van een aantal vragen om zicht te krijgen op de impact van de coronacrisis op ondernemers. De inzichten helpen de overheid bij communicatie en beleid. Via de Flitspeiling is het mogelijk snel vragen te stellen aan een groot aantal ondernemers.

Iedere meting kunnen de vragen aangepast worden (bijvoorbeeld op basis van actualiteiten). De Flitspeiling bevat iedere meting maximaal 6 vragen.

De Flitspeiling is in te vullen door bezoekers van [KVK.nl/corona](https://kvk.nl/corona) en door ondernemers die per nieuwsbrief zijn uitgenodigd (door KVK of andere partijen). De deelnemers van het onderzoek betreft dan ook een specifieke doelgroep met vooral ondernemers die geraakt worden door de coronacrisis. Zij zullen namelijk sneller [KVK.nl/corona](https://kvk.nl/corona) bezoeken. De resultaten van het onderzoek hebben betrekking op deze specifieke doelgroep en gelden niet voor de totale Nederlandse ondernemerspopulatie.

Resultaten vorige Flitspeilingen

- [Rapportage Flitspeiling 1](#)
- [Rapportage Flitspeiling 2](#)
- [Rapportage Flitspeiling 3](#)
- [Rapportage Flitspeiling 4](#)

Onderzoeksverantwoording Flitspeiling 5

- Veldwerkperiode: 24 juni t/m 7 juli
- Netto-respons: n=1.186
- Onderzoeksmethode: online vragenlijst, 6 vragen
- Doelgroep: bezoekers van [KVK.nl/corona](https://kvk.nl/corona) en ontvangers van nieuwsbrieven. In de Flitspeiling zijn ondernemers oververtegenwoordigd die geraakt worden door de coronacrisis. Zij zullen sneller [KVK.nl/corona](https://kvk.nl/corona) bezoeken. Een profiel van de deelnemers is opgenomen in paragraaf 1.5.

Leeswijzer

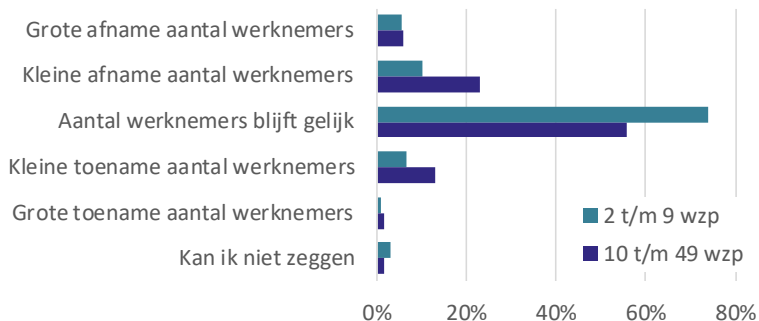
Op de volgende pagina wordt een overzicht van alle resultaten op totaalniveau getoond, gevolgd door een samenvatting. De hoofdstukken daarna geven verdere duiding aan de resultaten en tonen - waar relevant en waar mogelijk - een verdieping naar bedrijfsgrootte (wzp) en/of sector.

De resultaten voor ondernemers uit financiële instellingen, land- en tuinbouw en energie, water en milieu worden niet uitgesplitst in verband met een te laag aantal waarnemingen (n<30). Dat geldt ook voor ondernemers met 50 of meer werkzame personen. Ze tellen wel mee in het totaal.

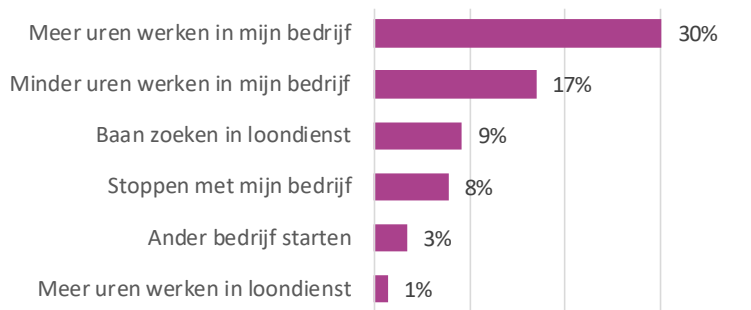
Overzicht resultaten Flitspeiling 5

Verwachting ontwikkeling personeelsbestand

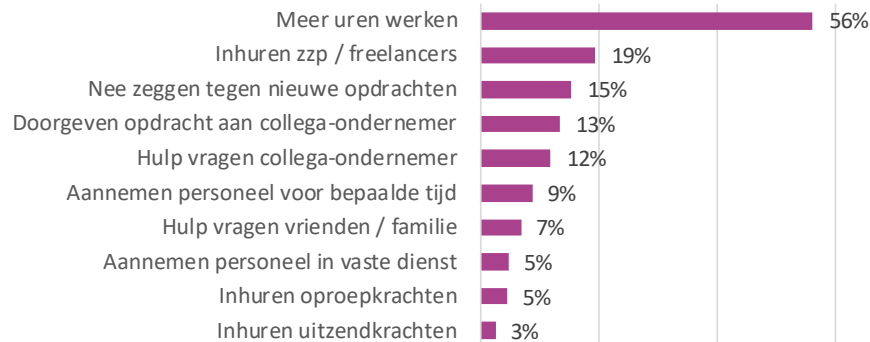
(komende 3 maanden)

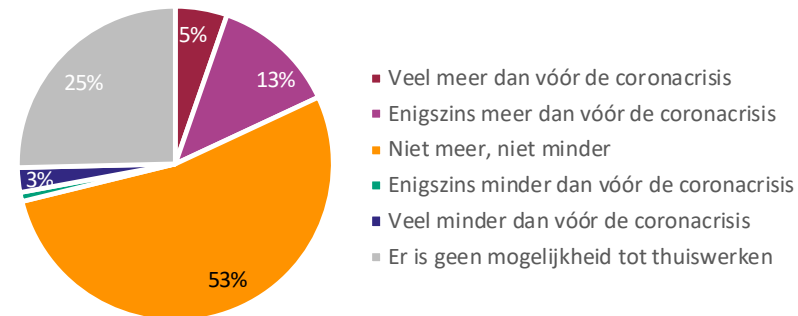
Verwachte werksituatie voor komende 3 maanden

Omgang met toename in hoeveelheid werk

Meer of minder thuiswerken dan vóór de coronacrisis

Overzicht resultaten Flitspeiling 5

Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 5 (n=1.186)

Samenvatting

De Flitspeiling is met name ingevuld door ontvangers van nieuwsbrieven, maar ook door bezoekers van [KVK.nl/corona](https://www.kvk.nl/corona). De resultaten van het onderzoek hebben betrekking op deze specifieke doelgroep en gelden niet voor de totale Nederlandse ondernemerspopulatie.

Merendeel mkb-ondernemers verwacht komende 3 maanden geen afname of toename in het personeelsbestand

Ruim twee derde van de ondernemers (met 2 of meer werkzame personen) denkt dat het personeelsbestand de komende 3 maanden gelijk zal blijven. Ongeveer 2 op de 10 geeft aan een afname te verwachten, tegenover 1 op de 10 die een toename verwacht. Zowel in het geval van een afname als een toename, gaat het voornamelijk om een (relatief) kleine verandering.

Grotere bedrijven (10 t/m 49) verwachten de komende maanden meer veranderingen rondom hun personeelsbestand dan micro bedrijven (2 t/m 9 wzp); zowel in afname als in toename.

Bij toename in werk gaan zelfstandigen vooral zelf meer werken, grotere bedrijven kijken naar (tijdelijk of vast) personeel

In het geval van een toename in de hoeveelheid werk, gaat ruim twee derde van de zelfstandigen zelf meer uren werken. Circa een vijfde kijkt naar de mogelijkheden om een andere zzp'er in te zetten of, geeft de opdracht door. Maar ook 'nee' zeggen tegen een opdracht behoort bij 1 op de 5 tot de opties.

Grotere bedrijven (10 t/m 49 wzp) - en in mindere mate ook micro-mkb (2 t/m 9 wzp) - kijken bij een toename in de hoeveelheid werk naar extra personeel (tijdelijk of vast). Echter geeft circa 4 op de 10 ondernemers uit het micro-mkb aan ook zelf meer uren te zullen gaan werken.

Circa een derde van ondernemers verwacht in de komende 3 maanden meer uren te werken in bedrijf

Ongeveer een derde van de ondernemers verwacht in de komende 3 maanden *meer* uren te zullen gaan werken. Er worden hiervoor uiteenlopende redenen genoemd, enkele voorbeelden: minder personeel beschikbaar (onder andere door ontslag of niet kunnen betalen), extra tijd investeren in klanten om verloren omzet terug te krijgen, het gaat beter door corona. Bijna 1 op de 5 verwacht *minder* uren te gaan werken, voornamelijk door een afname in de hoeveelheid werk. Circa 1 op de 10 overweegt een *baan in loondienst* te zoeken, vooral door de sombere vooruitzichten voor het bedrijf.

Ongeveer een vijfde van de ondernemers verwacht meer thuis te zullen werken dan vóór de coronacrisis

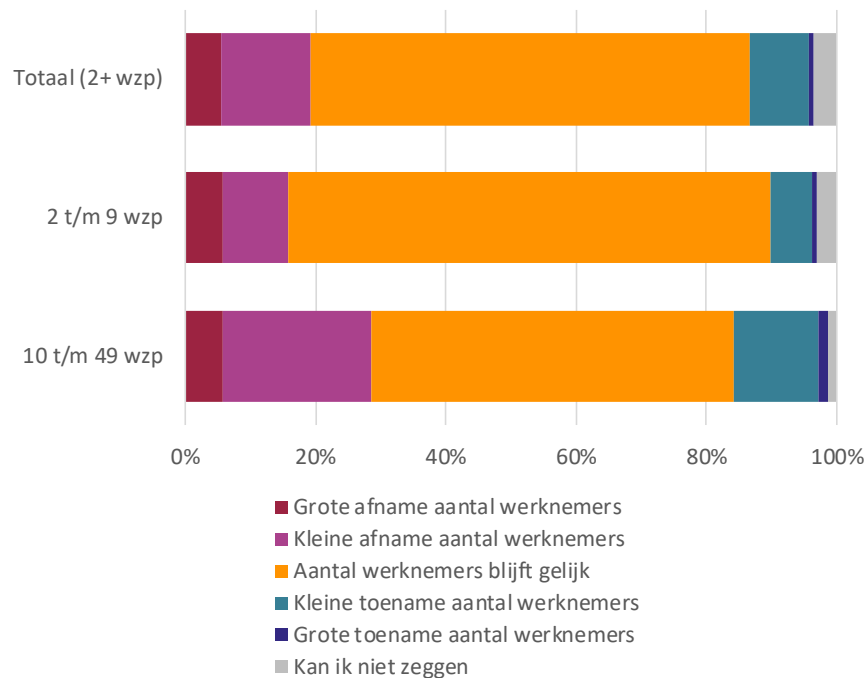
Bijna een vijfde van de ondernemers verwacht *meer* te zullen gaan thuiswerken. Dat aandeel is hoger bij grotere bedrijven (10 t/m 49 wzp). Genoemde redenen zijn onder andere het gemak en dat het kosten- en tijdbesparend werkt.

De helft geeft aan *geen verandering* te verwachten rondom het thuiswerken in vergelijking met de situatie vóór de coronacrisis. Een veel genoemde toelichting hierbij is dat men voorheen ook al thuiswerkte of omdat men de voordelen van werken op kantoor ziet (gezellig, face-to-face contact).

1.1 VERWACHTING ONTWIKKELING PERSONEELSBESTAND

Merendeel ondernemers verwacht komende 3 maanden geen afname of toename in het personeelsbestand

Wat is je verwachting rondom de ontwikkeling van je personeelsbestand in de komende 3 maanden?

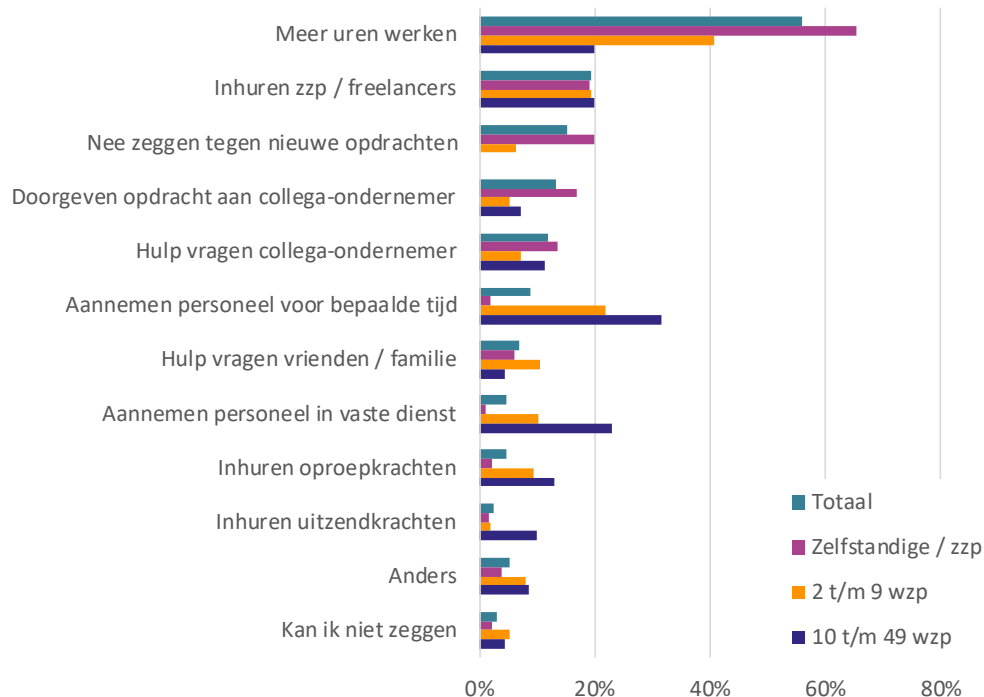
- Aan ondernemers van bedrijven met 2 of meer werkzame personen is gevraagd wat hun verwachting is ten aanzien van het personeelsbestand voor de komende 3 maanden.
- De meerderheid, ruim twee derde, geeft aan dat het aantal werknemers naar verwachting gelijk zal blijven. Ongeveer 2 op de 10 geeft aan een afname te verwachten, tegenover 1 op de 10 die een toename verwacht. Zowel in het geval van een afname als een toename, gaat het voornamelijk om een (relatief) kleine verandering.
- Ondernemers uit het micro-mkb (2 t/m 9 wzp) geven vaker aan een gelijkblijvend personeelsbestand te verwachten dan grotere bedrijven (10 t/m 49 wzp). Deze grotere bedrijven verwachten de komende maanden meer veranderingen rondom hun personeelsbestand; zowel in afname als in toename.
- Enkele voorbeelden van toelichting die gegeven wordt bij een *afname* van het aantal werknemers: bezuinigingen, aantal contracten loopt af, personeel heeft ontslag genomen, tijdelijke contracten worden niet verlengd.
- Enkele voorbeelden van toelichting die gegeven wordt bij een *toename* van het aantal werknemers: verwachting van een inhaalpiek bij klanten, lang openstaande vacature (eindelijk) ingevuld, bedrijf groeit, extra personeel nodig voor marketinginzet.

Wat is je verwachting rondom de ontwikkeling van je personeelsbestand in de komende 3 maanden? We bedoelen met personeel de werknemers die een (vast of tijdelijk) dienstverband hebben.
Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 5 met 2 of meer werkzame personen (n=367)

1.2 ONGANG MET TOENAME IN HOEVEELHEID WERK

Bij toename in werk gaan zelfstandigen vooral zelf meer werken, grotere bedrijven kijken naar (vast of tijdelijk) personeel

Stel dat er komend jaar sprake is van een toename in de hoeveelheid werk. Hoe verwacht je hiermee om te zullen gaan?

- In het geval van een toename in de hoeveelheid werk, wordt daar op diverse manieren mee omgegaan.
- Een ruime meerderheid van de zelfstandigen geeft aan in dat geval zelf meer uren te zullen gaan werken. In mindere mate wordt gekeken naar het inhuren van andere zwp'ers en het doorgeven van de opdracht aan een collega-ondernemer. Circa een vijfde geeft aan 'nee' te zullen zeggen tegen nieuwe opdrachten.
- Vooral grotere bedrijven (10 t/m 49 wzp) - en in mindere mate ook micro-mkb (2 t/m 9 wzp) - kijken bij een toename in de hoeveelheid werk naar extra personeel (vooral voor tijdelijk, maar ook voor vast). Echter geeft circa 4 op de 10 ondernemers uit het micro-mkb aan ook zelf meer uren te zullen gaan werken.
- Ondernemers uit de horeca geven aanzienlijk vaker aan bij een toename in hoeveelheid gebruik te zullen maken van het inzetten van oproepkrachten of familie en vrienden.

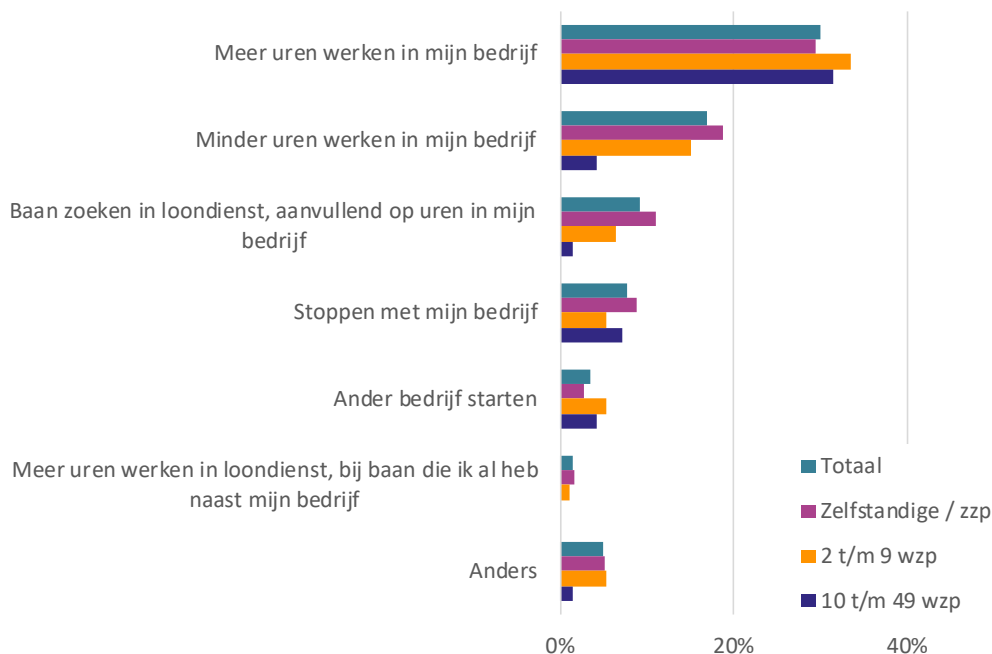
Stel dat er komend jaar sprake is van een toename in de hoeveelheid werk. Hoe verwacht je hiermee om te zullen gaan?
Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 5 (n=1.186)

1.3 WERKSITUATIE

Een derde van de ondernemers verwacht in de komende 3 maanden meer uren te zullen werken in bedrijf

Welke van onderstaande omschrijvingen zijn voor de komende 3 maanden van toepassing op jou of je bedrijf? Ik overweeg of ga...

Meerdere antwoorden mogelijk. Sortering antwoordopties op basis van totaal.

- Aan ondernemers is gevraagd in hoeverre diverse mogelijkheden rondom de arbeidssituatie naar verwachting van toepassing zullen zijn in de komende 3 maanden.
- Ongeveer een derde van de ondernemers verwacht in de komende 3 maanden *meer* uren te zullen gaan werken. Er worden hiervoor uiteenlopende redenen genoemd. Enkele voorbeelden: minder personeel beschikbaar (onder andere door ontslag of niet kunnen betalen), extra tijd investeren in klanten om verloren omzet terug te krijgen, het gaat nu juist beter door corona.
- Bijna 1 op de 5 verwacht *minder* uren te gaan werken. Uit de toelichting blijkt dat dit met name komt door een afname in de hoeveelheid werk.
- Circa 1 op de 10 van de zelfstandigen geeft aan mogelijk op zoek te zullen gaan naar een *baan in loondienst*. Uit de toelichting blijkt dat men nog even afwacht, maar dat de vooruitzichten met het bedrijf somber zijn en men daardoor geen andere mogelijkheid ziet.

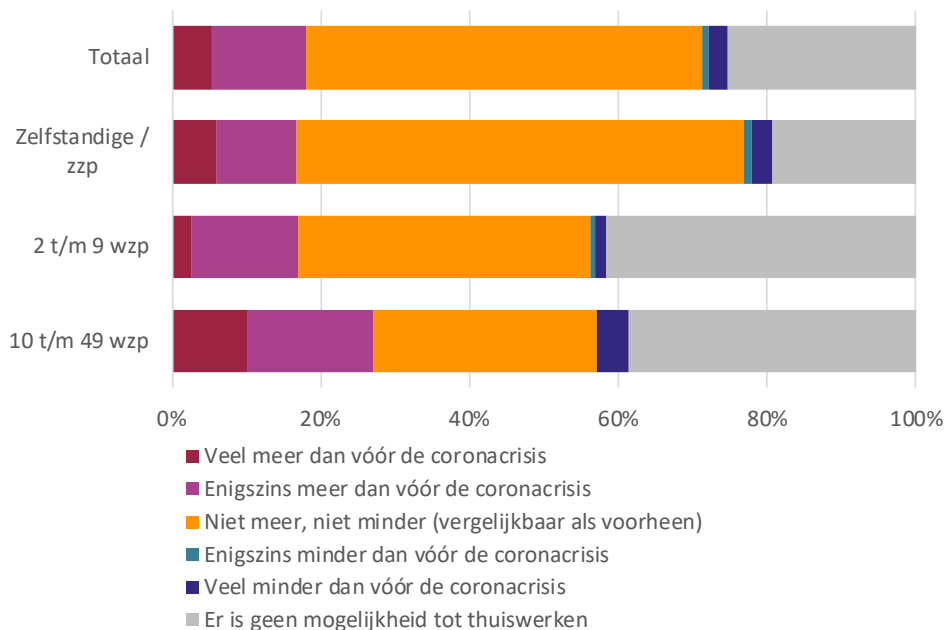
Welke van onderstaande omschrijvingen zijn voor de komende 3 maanden van toepassing op jou of je bedrijf? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 5 (n=1.186)

1.4 THUISWERKEN

Ongeveer een vijfde van de ondernemers verwacht meer thuis te zullen werken dan vóór de coronacrisis

Stel, de coronacrisis is grotendeels voorbij en de overheidsmaatregelen tegen het coronavirus zijn opgeheven. Zal er in je bedrijf meer of minder worden thuisgewerkt dan vóór de coronacrisis?

- Aan ondernemers is gevraagd of ze verwachten dat ze meer of minder zullen gaan thuiswerken in vergelijking met de situatie vóór de coronacrisis.
- Ongeveer de helft van de ondernemers geeft aan *niet meer of minder* thuis te gaan werken. Uit de toelichting blijkt dat veel ondernemers – vooral zelfstandigen – aangeven altijd al vanuit huis te werken. Andere genoemde redenen: gezellig op kantoor, live contact is belangrijk, liever face-to-face dan via laptop.
- Bijna een vijfde van de ondernemers verwacht *meer* te zullen gaan thuiswerken dan vóór de coronacrisis. Dat aandeel is hoger bij grotere bedrijven (10 t/m 49 wzp). Zie volgende pagina voor een greep uit de gegeven toelichting bij dit antwoord.
- Een kwart van de ondernemers geeft aan dat er *geen mogelijkheid* is om thuis te werken. Dit zijn voornamelijk ondernemers waarbij thuiswerken niet aan de orde is omdat zij gebonden zijn aan de werklocatie. Denk hierbij aan ondernemers in de horeca, detailhandel, kinderdagverblijf, bouw etcetera.

Stel, de coronacrisis is grotendeels voorbij en de overheidsmaatregelen tegen het coronavirus zijn opgeheven. Zal er in je bedrijf meer of minder worden thuisgewerkt dan vóór de coronacrisis?
Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 5 (n=1.186)

Toelichting bij meer thuiswerken ná coronacrisis

Hieronder een greep uit de gegeven toelichting van ondernemers die aangeven *(veel of enigszins) meer* thuis te zullen werken dan vóór de coronacrisis.

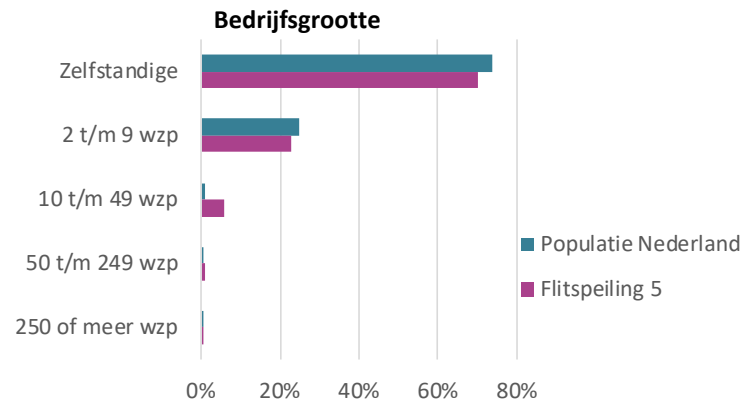
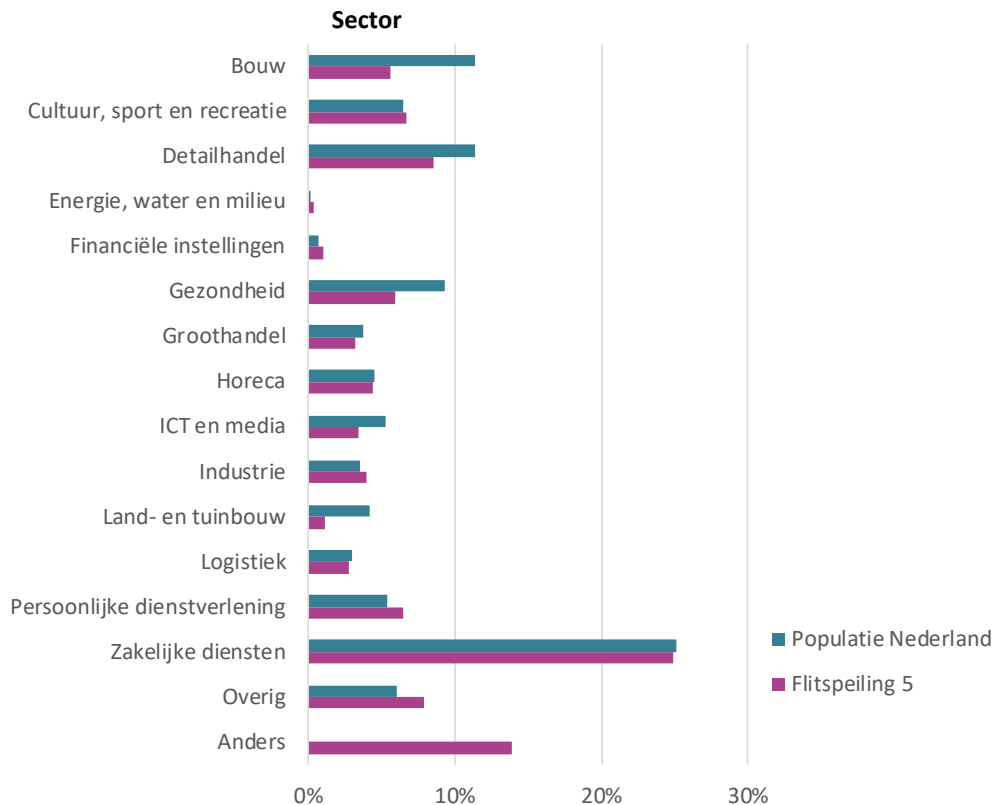
Indien antwoord is: veel of enigszins meer thuiswerken dan vóór de coronacrisis

- Soms komt het beter uit om thuis te werken, ook voor de concentratie.
- Omdat wel gebleken is dat het best kan.
- Omdat opdrachtgevers er nu ook achter zijn, dat mij op kantoor laten zitten niet effectiever of efficiënter is dan mij thuis laten werken. Op kantoor ben ik vaak minder productief, te veel mensen met praatmomenten. Ik kom wel voor overleggen.
- Niet meer thuis, wel meer online.
- Ik verwacht dat online vergaderen vaker zal worden toegepast.
- Het was makkelijker dan gedacht om met z'n allen thuis te werken. Ik neem aan dat dit in de praktijk zal leiden tot meer thuiswerk.
- Ik zie het als een kans om mijn bedrijfsmodel daarop aan te passen. Immers is thuiswerken vele malen efficiënter, dus goedkoper voor de klant. Daarnaast kan ik de tijd veel flexibeler indelen met kinderen wegbrengen en halen. Hierdoor is het ook eenvoudiger om meerdere opdrachten naast elkaar te laten lopen. Goed uren bijhouden met een digitale timer helpt daarbij. Werken op locatie blijft nodig, hier zal de focus vooral liggen op besprekingen. Thuis gaat de aandacht dan naar e-mails, documenten opstellen en beheren en verslaglegging.
- Ik ben een hele nieuwe online weg ingeslagen, dat wil ik er wel in houden.
- De huur van mijn externe kantoor heb ik inmiddels opgezegd.
- Kantooruimte is overbodige ballast.

Stel, de coronacrisis is grotendeels voorbij en de overheidsmaatregelen tegen het coronavirus zijn opgeheven. Zal er in je bedrijf meer of minder worden thuisgewerkt dan vóór de coronacrisis? Kun je een toelichting geven?

1.5 PROFIEL

Profiel deelnemers Flitspeiling 5

- In vergelijking tot de Nederlandse ondernemerspopulatie bevat deze Flitspeiling in verhouding minder ondernemers uit de bouw, gezondheid en detailhandel.
- Gezien de doelgroep van deze peiling is het aannemelijk dat er een oververtegenwoordiging is van ondernemers die geraakt worden door de coronacrisis.
- De groep 'Anders' is in de Flitspeiling relatief groot, dit komt doordat ondernemers niet goed weten in welke sector ze vallen.

In welke sector is jouw bedrijf actief? Wat is het aantal werkzame personen binnen jouw bedrijf?

Basis: alle deelnemers aan Flitspeiling 5 (n=1.186)

Colofon

Uitgever | Kamer van Koophandel®

Juli 2020

KVK, Utrecht, juli 2020

Bronvermelding is verplicht. Verveelvoudiging voor eigen of intern gebruik is toegestaan.

Contact | pers@kvk.nl

Kijk voor meer informatie op:

[KVK.nl/corona](https://www.kvk.nl/corona)